

عنوان مقاله:

انتخاب بهترین الگوی کاشت و تراکم بوته در دو رقم کنجد (*Sesamum indicum* L.) با تیپ رشدی متفاوت در منطقه کرج

محل انتشار:

مجله پژوهش های تولید گیاهی، دوره 29، شماره 1 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

فرهاد حبیب زاده - گروه ژنتیک و به نژادی گیاهی، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)

مجید غلامحسینی - موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

خلاصه مقاله:

سابقه و هدف: در بین دانه های روغنی، کنجد (*Sesamum indicum* L.) به دلیل دارا بودن میزان قابل توجهی از ترکیبات آنتی اکسیدانی، اسید آمینه های ضروری و اسیدهای چرب غیر اشباع، به عنوان ملکه ی دانه های روغنی شناخته شده است. از میان مدیریت های لازم برای رسیدن به حداکثر تولید گیاهان زراعی، می توان به انتخاب رقم، تراکم و آرایش کاشت اشاره نمود. ارقام مختلف کنجد دارای ویژگی های رشدی متفاوتی (برای مثال، نحوه ی شاخه دهی) بوده و هر یک از آنها برای یک روش کاشت و با یک تراکم مشخص، مناسب هستند. هدف از اجرای این پژوهش، ارزیابی آرایش کاشت و تراکم مناسب برای دو رقم از گیاه کنجد بود. مواد و روش: در این پژوهش، اثر آرایش کاشت (کشت یک یا دو ردیف روی پشته)، تراکم بوته (۲۰، ۳۰ و ۴۰ بوته در متر مربع) و ارقام کنجد (اولتان و ناز تک شاخه) بر اساس آزمایش فاکتوریل در قالب طرح بلوک های کامل تصادفی در سه تکرار طی سال های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ در منطقه کرج مورد ارزیابی قرار گرفتند. صفات ارتفاع بوته، عملکرد و اجزای عملکرد دانه، عملکرد ماده خشک، شاخص برداشت و درصد عملکرد روغن ارزیابی شدند. تجزیه های آماری با استفاده از نرم افزار SAS انجام گرفت و برای مقایسه میانگین های اصلی از آزمون LSD و برای مقایسه میانگین های برهم کنش ها، از روش برش دهی استفاده گردید. یافته ها: تجزیه واریانس نشان داد که عامل آرایش کاشت بر ارتفاع گیاه و عملکرد ماده خشک، عامل تراکم بوته بر همه صفات (به استثنای وزن هزار دانه) و عامل رقم بر کلیه ی صفات (به استثنای شاخص برداشت) تاثیر معنی داری داشتند. مقایسه میانگین ها نشان داد که میانگین ارتفاع گیاه (۱۲۶ سانتیمتر) در آرایش کاشت دو ردیف روی پشته به طور معنی داری بیشتر بود. از بین اجزای عملکرد، تعداد کپسول در بوته در تراکم های ۳۰ و ۴۰ بوته در مترمربع (به ترتیب، ۵۷ و ۶۰ عدد) بیشترین مقدار بود که در مقایسه با تراکم ۲۰ بوته در مترمربع (۵۰ عدد) تفاوت آماری معنی داری داشتند. تعداد دانه در کپسول در تراکم ۲۰ بوته در مترمربع بیشترین مقدار بود (۵۸ عدد) که نسبت به دو تراکم دیگر، تفاوت آماری معنی داری نشان داد. از بین تراکم های مورد مطالعه، بالاترین عملکرد دانه (۹۹۳ کیلوگرم در هکتار) از تراکم ۴۰ بوته در مترمربع و کمترین مقدار عملکرد دانه (۷۹۸ کیلوگرم در هکتار) از تراکم ۲۰ بوته در مترمربع به دست آمد. از بین دو رقم مورد مطالعه، رقم اولتان دارای بالاترین عملکرد و اجزای عملکرد دانه بود که نسبت به رقم ناز تک شاخه، تفاوت آماری معنی داری را نشان داد. بیشترین عملکرد روغن را رقم اولتان در هر یک از تراکم های ۳۰ و ۴۰ بوته در متر مربع تولید نمود که از لحاظ آماری در آرایش کاشت یک یا دو ردیفه، این رقم تفاوت معنی داری نشان نداد. نتیجه گیری: این پژوهش نشان داد که رقم اولتان در آرایش کاشت یک ردیف روی پشته و در تراکم ۳۰ بوته در متر مربع برای منطقه کرج قابل توصیه می باشد.

کلمات کلیدی:

رقم، کنجد، تراکم، عملکرد دانه، عملکرد روغن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1464593>

